

# Spis treści

|                                                                                                                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Wstęp</b> .....                                                                                                                                                                      | 9   |
| <b>Władza</b> .....                                                                                                                                                                     | 29  |
| <b>Mirosław Szumilo</b> , Kierownictwo PZPR w latach 1971–1980 .....                                                                                                                    | 30  |
| <b>Ewa Leniart</b> , Reforma administracyjna w Polsce w latach 1972–1975 .....                                                                                                          | 60  |
| <b>Paweł Sasanka</b> , Czerwiec 1976 – kryzys do uniknięcia? Refleksja na temat (nie)wyciągania wniosków z przeszłości i siły uwarunkowań systemowych .....                             | 71  |
| <b>Marcin Kasprzycki</b> , Służba Bezpieczeństwa w latach 1975–1980. Reorganizacja, funkcjonowanie i główne kierunki działań operacyjnych w nowym podziale administracyjnym kraju ..... | 84  |
| <b>Krzysztof Lesiakowski</b> , Najwyższa Izba Kontroli w systemie organizacyjnym PRL (1976–1980). Podstawy formalne funkcjonowania i rzeczywista działalność .....                      | 115 |
| <b>Arkadiusz Kutkowski</b> , „Sędziowie na zakręcie”. Wymiar sprawiedliwości po proteście robotniczym w czerwcu 1976 r. w Radomiu .....                                                 | 136 |
| <b>Dariusz Iwaneczko</b> , Kierownicza rola PZPR. Model terenowy w województwach Polski południowo-wschodniej .....                                                                     | 157 |
| <b>Sebastian Drabik</b> , Krakowska PZPR w schyłkowym okresie dekady Gierka .....                                                                                                       | 191 |
| <b>Spółeczeństwo i opozycja</b> .....                                                                                                                                                   | 218 |
| <b>Dariusz Jarosz</b> , Lata 1975–1980 w historii społeczeństwa polskiego. Trudności bilansu .....                                                                                      | 219 |
| <b>Roman Macyra, Jan Miłosz</b> , Dekonstrukcja mitu. Obywatel <i>versus</i> władza (1975–1980) .....                                                                                   | 247 |
| <b>Grzegorz Waligóra</b> , Nurty opozycji przedsierpniowej .....                                                                                                                        | 288 |
| <b>Bogusław Wójcik</b> , Edukacyjny spór o człowieka w Polsce lat siedemdziesiątych XX w. ....                                                                                          | 301 |
| <b>Przemysław Wójtowicz</b> , Region ponad miarę. Województwo bydgoskie w latach 1975–1980. Zarys polityczno-gospodarczo-społeczny .....                                                | 332 |
| <b>Katarzyna Maniewska</b> , „Wzorcowe miasto realnego socjalizmu”. Wybrane problemy życia codziennego mieszkańców Bydgoszczy w latach 1975–1980 .....                                  | 360 |
| <b>Bogusław Tracz</b> , Polska Katanga czy socjalistyczne eldorado? Z problemów życia codziennego na Górnym Śląsku w latach siedemdziesiątych XX w. ....                                | 416 |
| <b>Gospodarka</b> .....                                                                                                                                                                 | 445 |
| <b>Andrzej Zawistowski</b> , Wołanie o kartki. Reglamentacja jako pożądane przez społeczeństwo rozwiązanie problemów z równowagą w handlu wewnętrznym w latach 1976–1980 .....          | 446 |
| <b>Dawid Keller</b> , Węgiel czy pasażer? O pierwszeństwo przewozu... Śląska Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach w latach 1975–1980 .....                                  | 462 |
| <b>Marcin Graban</b> , „Inicjatywa prywatna”. Warunki funkcjonowania i zatrudnienia w sektorze prywatnym w latach 1975–1980 .....                                                       | 479 |

|                                                                                                                                                                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Arkadiusz Kazański</b> , Na pochylniach statki czekają w kolejce do zwodowania. Sukces czy porażka? Analiza relacji międzyludzkich i produkcyjnych w Stoczni Gdańskiej im. Lenina w drugiej połowie lat siedemdziesiątych XX w. .... | 500 |
| <b>Karol Nawrocki</b> , Droga do „mafii w polskim wydaniu”. Trójmiejscy pionierzy przestępczości zorganizowanej w drugiej połowie lat siedemdziesiątych XX w. ....                                                                      | 516 |
| <b>Polityka zagraniczna i sprawy międzynarodowe</b> .....                                                                                                                                                                               | 537 |
| <b>Wanda Jarząbek</b> , Problem praw człowieka w stosunkach PRL z zachodnimi sygnatariuszami Aktu końcowego KBWE w latach 1975–1980 .....                                                                                               | 538 |
| <b>Dominik Pick</b> , Erozja kontroli państwowej w obszarze współpracy zagranicznej? Kontakty społeczne i kulturalne z RFN po 1970 r. ....                                                                                              | 556 |
| <b>Jakub Tyszkiewicz</b> , Polityka administracji prezydenta Jimmy’ego Cartera wobec Polski (1977–1980) .....                                                                                                                           | 575 |
| <b>Jacek Tebinka</b> , Polityka brytyjska wobec Polski w latach 1976–1980.....                                                                                                                                                          | 592 |
| <b>Paweł Jaworski</b> , Polityka Szwecji wobec PRL w świetle polskich dokumentów dyplomatycznych (1976–1980) .....                                                                                                                      | 612 |
| <b>Patryk Pleskot</b> , Charakterystyka działań kontrwywiadowczych w stosunku do zachodnich dyplomatów w latach 1975–1980 .....                                                                                                         | 627 |
| <b>Michał Sempolowicz</b> , Kontakty Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Gdańsku i Komitetu Obwodowego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego w Leningradzie w latach 1975–1980 .....                 | 641 |
| <b>Kościół</b> .....                                                                                                                                                                                                                    | 659 |
| <b>Jan Żaryn</b> , Kondycja PRL-owskiej władzy w opinii hierarchów Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce w latach 1975–1980 .....                                                                                                       | 660 |
| <b>Ryszard Gryz</b> , Droga do korekty polityki władz PRL w dziedzinie inwestycji kościelnych (1975–1980) .....                                                                                                                         | 671 |
| <b>Rafał Łatka</b> , Polityka władz PRL wobec Kościoła katolickiego w województwie krakowskim w latach 1975–1980 .....                                                                                                                  | 691 |
| <b>Krzysztof Sychowicz</b> , U progu przemian. Władze komunistyczne wobec Kościoła katolickiego w Polsce północno-wschodniej w latach 1975–1980 .....                                                                                   | 723 |
| <b>Mariusz Krzysztofiński</b> , Kontakty bp. Ignacego Tokarczuka z opozycją antysystemową w drugiej połowie lat siedemdziesiątych XX w. ....                                                                                            | 738 |
| <b>Publicystyka i propaganda</b> .....                                                                                                                                                                                                  | 756 |
| <b>Michał Przeperski</b> , Propagandowa dekompozycja. Tygodnik „Polityka” na tle polityki propagandowej KC PZPR (1975–1980) .....                                                                                                       | 757 |
| <b>Marcin Krzanicki</b> , Analiza przekazu marketingowego skierowanego do kobiet na przykładzie tygodnika „Przyjaciółka” z lat 1975–1980 .....                                                                                          | 781 |
| <b>Paweł Szulc</b> , Polak w kosmosie. Ostatnia wielka kampania propagandowa epoki Edwarda Gierka .....                                                                                                                                 | 819 |
| <b>Wykaz skrótów</b> .....                                                                                                                                                                                                              | 832 |
| <b>Indeks osób</b> .....                                                                                                                                                                                                                | 841 |

# Table of contents

|                                                                                                                                                                                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Introduction</b> .....                                                                                                                                                             | 9   |
| <b>Authority</b> .....                                                                                                                                                                | 29  |
| <b>Mirosław Szumilo</b> , Leadership of the Polish United Workers' Party between 1971 and 1980 .....                                                                                  | 30  |
| <b>Ewa Leniart</b> , Administrative Reform in Poland between 1972 and 1975 .....                                                                                                      | 60  |
| <b>Paweł Sasanka</b> , June 1976 – the crisis which could have been avoided? Reflection on how (not) to learn from the past and the power of system conditioning .....                | 71  |
| <b>Marcin Kasprzycki</b> , Security Service between 1975 and 1980. Reorganisation, functioning and main directions of operational activities in the new administrative division ..... | 84  |
| <b>Krzysztof Lesiakowski</b> , Supreme Audit Office in organizational system PRL (1976–1980). Formal foundation of functioning and real activity .....                                | 115 |
| <b>Arkadiusz Kutkowski</b> , „Judges on the crossroads”. Justice after the workers' protest in June 1976 in Radom .....                                                               | 136 |
| <b>Dariusz Iwaneczko</b> , The leadership role of the Polish United Workers Party. Local model in Polish south-eastern voivodeships .....                                             | 157 |
| <b>Sebastian Drabik</b> , Cracow Polish United Workers Party in the period of late Gierek ..                                                                                          | 191 |
| <b>Society and opposition</b> .....                                                                                                                                                   | 218 |
| <b>Dariusz Jarosz</b> , 1975 to 1980 in Polish social history. Balance difficulties .....                                                                                             | 219 |
| <b>Roman Macyra, Jan Miłosz</b> , The deconstruction of a myth. Citizen <i>versus</i> Authority 1975–1980 .....                                                                       | 247 |
| <b>Grzegorz Waligóra</b> , Currents of the Pre-August opposition .....                                                                                                                | 288 |
| <b>Bogusław Wójcik</b> , Educational dispute about a man in the 70s in Poland .....                                                                                                   | 301 |
| <b>Przemysław Wójtowicz</b> , Region beyond measure. Bydgoszcz Voivodeship between 1975 and 1980. Political, economy and social outline .....                                         | 332 |
| <b>Katarzyna Maniewska</b> , „Exemplar city of modern socialism”. Selected problems of everyday living of Bydgoszcz citizens between 1975 and 1980 .....                              | 360 |
| <b>Bogusław Tracz</b> , Polish Katanga or Socialistic Eldorado? About the everyday life problems in Upper Silesia in the 70s of the 20 <sup>th</sup> Century .....                    | 416 |
| <b>Economy</b> .....                                                                                                                                                                  | 445 |
| <b>Andrzej Zawistowski</b> , Call for coupons. Rationing as a solution demanded by the public to solve problems with balance on the domestic trade market between 1976 and 1980 ..... | 446 |
| <b>Dawid Keller</b> , Coal or passenger? About priority in transport. Silesian Regional Directorate of State Railways in Katowice between 1975 and 1980 .....                         | 462 |
| <b>Marcin Graban</b> , „Private Initiative”. Operating conditions and employment in the private sectors between 1975 and 1980 .....                                                   | 479 |

|                                                                                                                                                                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Arkadiusz Kazański</b> , Ships waiting on the ramps to be launched. Success or failure? Analysis of the human and production relationships at the Vladimir Lenin Shipyard in Gdańsk in the second half of 1970s .....               | 500 |
| <b>Karol Nawrocki</b> , The way to „the Polish edition of mafia”. The pioneers of organized crime from Tri-City in the second half of 1970s .....                                                                                      | 516 |
| <b>Foreign policy and international affairs</b> .....                                                                                                                                                                                  | 537 |
| <b>Wanda Jarzabek</b> , The human rights issue in the relations between the Polish People's Republic and Western signatories of the Final Act of Conference on Security and Co-operation in Europe (CSCE) between 1975 and 1980 .....  | 538 |
| <b>Dominik Pick</b> , Erosion of state control in the matter of international cooperation? Social contracts and cultural relations with West Germany after 1970 .....                                                                  | 556 |
| <b>Jakub Tyszkiewicz</b> , Jimmy Carter's Administrative Politycy towards Poland (1977–1980) .....                                                                                                                                     | 575 |
| <b>Jacek Tebinka</b> , British Politics towards Poland between 1976 and 1980 .....                                                                                                                                                     | 592 |
| <b>Paweł Jaworski</b> , Swedish Policy towards People's Republic in the light of Polish diplomatic documents (1976–1980) .....                                                                                                         | 612 |
| <b>Patryk Pleskot</b> , Description of counter-intelligence activities towards the Western diplomats between 1975–1980 .....                                                                                                           | 627 |
| <b>Michał Sempolowicz</b> , Relations between the Voivodeship Committee of the Polish United Workers' Party in Gdańsk and the Peripheral Committee of the Communist Party of the Soviet Union in Leningrad between 1975 and 1980 ..... | 641 |
| <b>Church</b> .....                                                                                                                                                                                                                    | 659 |
| <b>Jan Żaryn</b> , The state of the Polish People's Republic authorities in the opinion of the hierarchy of the Roman Catholic Church in Poland between 1975 and 1980 .....                                                            | 660 |
| <b>Ryszard Gryz</b> , The way to improve the Polish People's Republic's policy in terms of Church investments (1975–1980) .....                                                                                                        | 671 |
| <b>Rafał Łatka</b> , The policy of the communist authorities towards the Catholic Church in Cracow Voivodeship between 1975 and 1980 .....                                                                                             | 691 |
| <b>Krzysztof Sychowicz</b> , On the verge of changes. Communis authorities towards Catholic Church in the north-eastern Poland between 1975 and 1980 .....                                                                             | 723 |
| <b>Mariusz Krzysztofiński</b> , Bishop Ignacy Tokarczuk's contacts with anti-system opposition in the second half of the seventies .....                                                                                               | 738 |
| <b>Journalism and propaganda</b> .....                                                                                                                                                                                                 | 756 |
| <b>Michał Przeperski</b> , Decomposition of propaganda. „Polityka” weekly magazine against the backdrop of the propaganda policy of the Polish United Workers' Party Central Committee (1975–1980) .....                               | 757 |
| <b>Marcin Krzanicki</b> , The analysis of marketing communication addressed to women on the example of the „Przyjaciółka” magazine between 1975 and 1980 .....                                                                         | 781 |
| <b>Paweł Szulc</b> , A Pole in space. The last great propaganda campaign of Edward Gierek's era .....                                                                                                                                  | 819 |
| <b>List of abbreviations</b> .....                                                                                                                                                                                                     | 832 |
| <b>Index of names</b> .....                                                                                                                                                                                                            | 841 |